

مطهری تعصب صنفی به روحانیت نداشت

گروه معارف - عضو هیئت علمی گروه علوم قرآن و حدیث دانشگاه اصفهان گفت: مرحوم مطهری تعصب صنفی نداشت و حتی به نقد جامعه روحانیت پرداخت که این نشان‌دهنده اخلاق‌مند بودن ایشان است.

تاریخ: ۱۲ اردیبهشت ۱۳۹۸ - ۰۸:۱۴

کد خبر: ۳۸۰۸۱۳۳

حجت‌الاسلام محمد سلطانی، عضو هیئت علمی گروه علوم قرآن و حدیث دانشگاه اصفهان در گفت‌وگو با **ایکنا** از اصفهان، اظهار کرد: معمولا طلاب در حوزه‌های علمیه کتاب‌هایی می‌خوانند که به زبان عربی و متعلق به قرن ششم و یا قبل از آن است. در واقع کتاب‌های جدیدتر در حوزه کمتر خوانده می‌شود. کتاب‌های خوانده شده مطالبی در رابطه با فقه، اصول، تفسیر، ادبیات عرب، منطق و فلسفه است و به همین خاطر زبان نوشتاری برخی طلاب معمولا به صورت فارسی پسندیده

و به روز نیست و برخی حوزویان ارتباطی قوی با جهان روز به لحاظ نوشتاری و گفتاری با مردم کوچه و بازار ندارند.

وی افزود: یکی از ویژگی‌های بارز مرحوم مطهری این بود که در کنار دانش حوزوی در فلسفه و عرفان، به نثر زمان خود و مورد نیاز جوانان نیز واقف بود و به گونه‌ای می‌نوشتند که مردم آن زمان- از افراد تحصیل‌کرده تا مردم کوچه و بازار- زبانش را متوجه می‌شدند. حتی کتابی مانند داستان راستان که ایشان آن را برای نوجوانان نوشتند نیز هنوز برای نوجوانان امروزی قابل فهم است. در واقع ایشان ارتباط بسیار خوبی میان نثر حوزوی و نثر روز برقرار کردند.

عضو هیئت علمی گروه علوم قرآن و حدیث دانشگاه اصفهان بیان کرد: قبل از انقلاب فضای حاکم بر دانشگاه‌ها، فضای اسلامی و دینی نبود، بلکه اندیشه‌های چپ و مارکسیستی در آن زمان غلبه داشت، ولی می‌توان گفت دو نفر فضای دانشگاه‌های ایران را به سمت اندیشه اسلامی سوق دادند که در صدر آنها استاد مرحوم شهید مطهری و پس از ایشان نیز دکتر علی شریعتی بود که با کتاب‌ها و سخنرانی‌های خود، تحول بزرگی در جامعه آکادمیک ایران ایجاد کردند.

مرحوم شهید مطهری شخصیتی نقدپذیر داشت

حجت‌الاسلام سلطانی ادامه داد: مرحوم شهید مطهری شخصیتی نقدپذیر داشت، ایشان در ماه‌های آخر زندگی‌شان در دانشگاه تهران در جلسه‌ای با حضور اساتید دانشگاه و دانشجویان شرکت کردند که یکی از اساتید خطاب به ایشان می‌گوید: شما بر فیلسوفان غرب نقد وارد کرده و سخنان آنها را مورد بحث قرار می‌دهید، مگر می‌توانید به کتاب‌های آنها مراجعه کنید؟ ایشان جواب می‌دهند که ترجمه کتاب‌های آنها را

می‌خوانند و با توجه به ترجمه فارسی آن، کتاب را نقد می‌کنند. آن استاد می‌گوید که این ترجمه‌ها اعتبار علمی یا فلسفی ندارد، چراکه در حد فهم مترجم و با دیدگاه او ترجمه شده است. نقدهای شما زمانی روا است که خودتان مستقیماً با آثار آنها ارتباط برقرار کنید. شهید مطهری در ادامه صحبت، کاملاً این نقد را پذیرفته و بعد از آن شروع به یادگیری زبان‌های انگلیسی، فرانسوی و آلمانی می‌کنند.

مرحوم مطهری اخلاق را شرط لازم دینداری می‌دانست

وی در پاسخ به این سوال که در اندیشه مرحوم مطهری رابطه و نسبت دین و اخلاق چگونه است؟ گفت: به نظر می‌رسد هر اندیشمند منصفی باید این را بپذیرد که دین متضمن اخلاق است، یعنی اخلاق باید شرط لازم دینداری باشد. آنچه از آثار شهید مطهری برمی‌آید، این است که ایشان هیچ‌گاه هیچ عمل غیراخلاقی را در آثارشان تایید نکرده و برای آن توجیه شرعی نمی‌تراشیدند. ایشان هیچ‌گاه کاری را که از نظر عقل و خرد ناپسند است، توجیه شرعی نمی‌کرد. در واقع ایشان همانند هر اندیشمند دینی منصف و روشن‌بین دیگری اخلاق را شرط لازم دینداری می‌دانست.

مرحوم مطهری منتقد روحانیت بود و تعصب صنفی نداشت

این مدرس دانشگاه در خصوص اینکه مرحوم مطهری چه انتقادهای و ایرادهایی را متوجه حوزه علمیه و روحانیت می‌دانستند؟ تصریح کرد: ایشان تعصب صنفی نداشت و در بعضی از آثارشان نیز به نقد جامعه روحانیت پرداختند که این نشان‌دهنده اخلاق‌مند بودن ایشان است. معصوم پنداشتن خود یا صنف و جناح خود، یکی از آفاتی است که امکان دارد برای هر کسی پیش بیاید. در روایتی زیبا از امیرالمومنین (ع) آمده: «گناهی که تو را شرمنده سازد و پس از آن توبه کنی و بازگردی، بهتر از عبادتی است که تو را خود شیفته کند، چرا که خودشیفتگی آفتی بزرگ است».

وی افزود: ایشان در یکی از آثار خود پرسش جالبی را مطرح کرده و براساس آن به نقد روحانیت می‌پردازد؛ ایشان می‌گوید چرا در طول تاریخ مردم با پیامبران‌شان بدرفتاری می‌کردند؟ آن هم با اینکه پیامبران در مقابل رسالت خودشان پول یا منصب حکومتی نمی‌خواستند، ولی با این حال مردم آنها را به بدترین شیوه‌ها از خود دور می‌کردند. در مقابل، روحانیون هر دینی با اینکه در مقابل خدماتشان مزد می‌طلبند، مردم آنها را می‌خواهند و برایشان حرمت قائل هستند. مرحوم مطهری معتقد بود که پیامبران در نقاط ضعف و بیماری جامعه وارد شده و همچون پزشک مشکلات جامعه را مطرح می‌کردند؛ مثلاً هشدار می‌دادند که جامعه دچار کم‌فروشی یا دوگانه پرستی و شرک شده و مردم هم از چنین حرف‌هایی خوششان نمی‌آمد، ولی ممکن است بعضی از روحانیون در برخورد با گروهی به جای گفتن عیب آنها، خوبیشان را بگویند. یعنی چیزی می‌گویند که به پیروانشان برنخورد، بلکه عیب دیگران را می‌گویند. بنابراین مردم هم از آنها پشتیبانی می‌کنند. این مطلب نقدی جدی را بر روحانیتی که در صدد رضایت همنشینیان و مریدانش است، وارد می‌کند، آنها باید چیزی بگویند که مطلوب خدا بوده و شرمنده وجدانشان نشوند.

احکام شریعت به صورت همه جانبه اجرا شود

حجت‌الاسلام سلطانی خاطرنشان کرد: آثار مرحوم مطهری همچنان زنده و قابل استفاده است. ایشان کتابی در رابطه مسئله حجاب نوشته که در همان زمان هم مورد نقد و هجوم برخی از دینداران سنتی قرار گرفت. یعنی برخی از روحانیون و هم‌صنفی‌های ایشان تصور می‌کردند حجابی که شهید مطهری در این کتاب مطرح کرده، کافی نیست. ما باید به هر واجب الهی به همان اندازه اهمیت دهیم که خود خداوند و شریعت اهمیت داده، اینکه ما واجبی را مورد اهمیت بسیار قرار داده و از برخی دیگر از جنبه‌های دین که چه بسا مهم‌تر نیز هستند، چشم‌پوشی کنیم، دینداری نیست، بلکه بیشتر به نظر می‌رسد نوعی خودشیفتگی باشد. وی گفت: ایشان هم اعتقاد دارد که حجاب از واجبات شریعت اسلامی است، ولی به نظر می‌رسد در ایامی که برخورد‌های خاصی با بدحجابان و بی‌حجابان انجام می‌شود، این کار زمانی توجیه پذیر باشد که با تمام

گناهان دیگر نیز همین‌گونه برخورد شود. یعنی زمانی که مثلا یک مسئول دروغگو محاکمه شود، چنین کاری موجه است. نمی‌شود که ما از گناهان دیگر بگذریم و تنها بر یک واجب پافشاری کنیم. یعنی شریعت باید همه جانبه و به صورت کامل مورد توجه قرار گیرد.

انتهای پیام